

2. Євсєєв К. В., Беденко В. В. Методичні рекомендації щодо використання програмних засобів для завантаження файлів у хмарні сховища. *Державна архівна служба України, ЦДАЕА*. Київ, 2023. 15 с. URL: https://tsdaea.archives.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/metodychni_rekomendacziyi_shhodo_zavantazhennya_v_hs.pdf (дата звернення: 06.04.2025).

3. Про схвалення Стратегії захисту документальної спадщини як запоруки збереження національної ідентичності та державності на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 р. № 1349-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1349-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 06.04.2025).

4. Оцифрування документів. *Центральний державний аудіовізуальний та електронний архів*. URL: <https://tsdaea.archives.gov.ua/oczyfruvannya-dokumentiv/> (дата звернення: 06.04.2025).

5. Резервне копіювання у хмарні сховища. *Центральний державний аудіовізуальний та електронний архів*. 21.12.2023. URL: <https://tsdaea.archives.gov.ua/2023/12/21/rezervne-kopiyuvannya-u-hmarni-shovyshha/> (дата звернення: 06.04.2025).

6. Про авторське право і суміжні права: Закон України № 2811-IX, чинний, поточна редакція (зі змінами від 15.11.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 06.04.2025).

УДК 004.738

Шановал Валерія Вікторівна

(наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Яворська Т. М.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ЗАКОНОДАВЧЕ ТА НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Анотація. У роботі розглянуто законодавче та нормативне регулювання обліку архівних документів в Україні. Проаналізовано основні законодавчі акти, що регулюють збереження, облік та доступ до архівних матеріалів, з акцентом на їх роль в забезпеченні прозорості, захисту прав громадян та держави. Розглянуто підзаконні нормативно-правові акти, які деталізують процедури обліку. Запропоновано рекомендації щодо удосконалення нормативно-правової бази, що сприятиме більш ефективному обліку та використанню архівних ресурсів.

Ключові слова: архівні документи, Національний архівний фонд, облік документів, підзаконні акти, електронні документи.

В Україні, як і в інших країнах, існує складна система законодавчого та нормативного регулювання обліку архівних документів, спрямована на забезпечення їх збереження та доступності для суспільства. Одним з основних законодавчих актів, які регулюють архівну справу та облік документів в Україні, є Закон «Про Національний архівний фонд та архівні установи».

Національний архівний фонд (НАФ) України формується на основі документів, що утворюються в процесі діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, веде облік усіх документів, що входять до його складу, тобто реєстрацію, кваліфікацію, опис тощо. Важливим аспектом є визначення джерел комплектування та їх розподіл між відповідними архівними установами. Процес комплектування включає відбір документів,

що мають історичну, культурну та наукову цінність. НАФ забезпечує довготривале зберігання архівних документів у належних умовах, які відповідають вимогам збереження: контроль температури, вологості, освітлення та інших факторів, що можуть вплинути на стан документів [1].

Відповідно до частини першої статті 12 в редакції Законів № 534-V від 22.12.2006, № 5068-VI від 05.07.2012 (із змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI від 16.10.2012), документи Національного архівного фонду незалежно від місця їх зберігання, форми власності на них, виду носія інформації та доступу підлягають обов'язковому державному обліку, що ведеться в порядку встановленому Міністерством юстиції України, з метою здійснення контролю за наявністю документів, їх станом, місцем та умовами зберігання [2].

Практична реалізація положень Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» відбувається завдяки підзаконним актам, які встановлюють конкретні правила та процедури обліку архівних документів.

Основні види підзаконних актів зображено на рис. 1.

Рисунок 1 – Підзаконні нормативно-правові акти [3]

Отже, підзаконні акти встановлюють форми та порядок ведення облікових документів, як-от книги обліку надходження та вибуття документів, описи архівних фондів, паспорти архівів та каталоги. Ці акти деталізують процедури реєстрації та класифікації документів, які надходять до архівних установ, а також вимоги до їх опису.

Попри всі переваги, НАФ має і недоліки. Відомо, що фінансування архівних установ є недостатнім для належного обліку архівних документів. Це призводить до погіршення стану документів та обмеження доступу для користувачів. Вагомою та одною з основних проблем обліку архівних документів є застаріла матеріально-технічна база архівів.

Для поліпшення та удосконалення нормативного регулювання обліку архівних документів необхідно розробити стандарти для форматів електронних документів, що забезпечують їх довготривале зберігання та використання; нормативно-правові акти, які регулюють використання електронного цифрового підпису та інших технологій для забезпечення достовірності та цілісності електронних документів [4]. Для оцифрування та систематизації архівів необхідно створити електронні бази даних та каталоги, здатні автоматизувати облік та пошук архівних документів.

Отже, впровадження інформаційних технологій для регулювання обліку архівних документів є необхідним для його удосконалення та модернізації архівної справи в Україні. Це дасть змогу не тільки підвищити ефективність роботи архівних установ, але й забезпечити зручність та доступність архівних документів для загальнодоступного користування [5].

Список використаних джерел

1. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України № 3814-XII від 24.12.1993. *Верховна Рада України*: офіційний вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text> (дата звернення: 07.04.2025).
2. Про електронні довірчі послуги: Закон України № 2155-VIII від 05.10.2017. *Верховна Рада України*: офіційний вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (дата звернення: 07.04.2025).
3. Артеменкова О. М. Нормативно-правове забезпечення впровадження інформаційних технологій у діяльність архівних установ України. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2022, 10. С. 62–69.
4. Приходько Л. Ф. Ключові проблеми, пріоритетні напрями розвитку українського архівознавства у цифрову епоху. *Конференції НБУВ*: вебсайт. URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/952> (дата звернення: 07.04.2025).
5. Трансформаційні процеси у суспільній та соціокультурній сферах України / О. М. Анісімова, Л. А. Ковальська, Г. П. Лукаш, О. В. Прігунов, О. С. Щербіна, Т. М. Яворська. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2021. 185 с.

УДК 004:738

Швець Олена Вікторівна

(наук. керівник – канд. екон. наук, доцент **Прігунов О. В.**)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА РЕСТАВРАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Анотація. У тезах наведено ключові аспекти збереження та передачі культурної спадщини, розглянуто проблеми збереження інформації в сучасних умовах та досліджено важливість новітніх технологій у процесі оцифрування, реставрації та популяризації культурної спадщини. Підкреслюються можливості впровадження технологічних рішень, які можуть сприяти ефективному зберіганню та можливості використання артефактів.

Ключові слова: культурна спадщина, цифрові технології, штучний інтелект.

X Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 11 квітня 2025 р.)